

Stadswandeling Nijmegen

Auteur: Marycke Naber

Musea, parken, rivier

De geschiedenis van Nijmegen gaat meer dan 2000 jaar terug, toen er het tiende legioen van de Romeinen gelegerd was en de stad deel uitmaakte van de Limes, de noordgrens van het Romeinse Rijk. Nijmegen kreeg in 1230 formeel stadsrechten en werd in 1402 hanzestad. De stad werd meermalen belegerd en bezet. In de Tweede Wereld heeft Nijmegen grote schade geleden, daarna is de stad flink uitgebreid. In 1975 is de Benedenstad aan de Waal uitgeroepen tot beschermd stadsgezicht, maar toen waren de meeste middeleeuwse panden wegens verkrotting al gesloopt.

De route loopt vanaf het station via het Keizer Kareplein naar het centrum met onder meer het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis in de voormalige Marienburgkapel. Daarna loop je langs de oude stadsmuur omhoog met zicht op de Belvedere en via het Kelfkensbosplein naar het Valkhofpark met de Barbarossa-ruïne en de Sint-Nicolaaskapel. Vervolgens daal je af en loop je langs Museum De Bastei in de 16e-eeuwse Stratemakerstoren naar de Waalkade. Daarna voert de route via de Benedenstad, de Grote Markt, de Stevenskerk en tot slot het Kronenburgerpark terug naar het station.

NB Vanwege veel klimmen en trappen moet je goed ter been zijn!

Routebeschrijving

Verlaat station Nijmegen aan de centrumzijde, ga schuin RA over het Stationsplein en loop na de trap aan het eind RD over het zebrapad en het brede voetpad richting centrum.

1. Ga aan het eind (bij het Keizer Kareplein) LA, steek de dubbele rijbaan over bij de verkeerslichten. Houd rechts aan met Museum Valkhof aan je linkerhand (tot 2025 tijdens de verbouwing van het Valkhof Museum de tijdelijke locatie daarvan met wisselende exposities). Ga daarna voor de zijstraat LA, richting centrum. Loop via het zebrapad RD en blijf RD lopen over de fiets-voetgangersstraat.
2. Verderop staat aan je rechterhand de Petrus Canisiuskerk uit oorspronkelijk 1897, na het bombardement van 22 februari 1944 herbouwd. Ga daarna op het kruispunt RA, Ziekerstraat, dan de 1e straat LA en ga mee met de bocht naar rechts (Koningstraat). Houd rechts aan omhoog, ga LA de trap op en RA langs het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis in de voormalige Marienburgkapel. Loop daarna RD door de onderdoorgang.

3. Blijf daarna RD lopen lang de linkerkant van de weg (Klein Mariënborg) en steek de Hertogstraat over via het zebrapad. Steek ook de Derde Walstraat over en ga na het grasveld aan je rechterhand LA, Gerard Noodtstraat. Aan je rechterhand staat het voormalige Natuurmuseum. *Dat was gevestigd in de voormalige Nieuwe Synagoge en is vanaf 2018 voortgezet in de Stratemakerstoren aan de Waalkade.*
4. Steek aan het eind de asfaltweg over, ga LA, na Kiosk het Hunnerpark RA. Aan je rechterhand zie je in het park een standbeeld van Petrus Canisius uit 1927. Ga meteen LA door de opening in de vestingmuur en loop RA omhoog, met aan je rechterhand een restant van de voormalige Keuperstoren. Pad naar links negeren, loop RD over de voetbrug. Voor de toegang naar evenementenlocatie Belvédère in een voormalige wacht- of uitkijktoren uit de 15e eeuw ga je LA naar beneden.
5. Ga op de klinkerweg LA en loop RD naar het plein met aan je linkerhand Museum Het Valkhof. Op het plein is met geribbelde steentjes de loop van een walmuur en twee diepe, brede (droge) V-grachten om de laat-Romeinse legerplaats op het Valkhof weergegeven. Na de zonnewijzer van Ram Katzir en Rutger Fuchs met als onderste deel een replica van twee van de zes blokken van de Godenpijler ga je RA, dan RA door de fraaie toegangspoort van het Valkhofpark. Loop na de brug RD langs de Barbarossa-ruïne uit 1155.

Bij de heuvel bevond zich zeker vanaf het jaar 12 voor Chr. het Oppidum Batavorum (stad der Bataven). Dat is tijdens de Bataafse opstand in 70 na Chr. platgebrand. Daarna werd ten westen van de huidige spoorlijn de stad Ulpia Noviomagus gebouwd, waar Nijmegen haar naam aan ontleent. Rond het jaar 300 werd deze verlaten en vestigde de bevolking zich op en rond de heuvel. Vlak na het jaar 400 namen de Franken de macht over, daarna is er een palts of lusthof gebouwd. De ruïne is een overblijfsel ervan, met zuilen uit de Romeinse tijd. Op dit gebouw en de Sint Nicolaaskapel na is de Valkhofburcht in 1798 gesloopt.

6. Klinkerpad naar links negeren, ga voor het uitzichtpunt scherp LA. Aan je rechterhand bevindt zich een trap naar de Valkhofbunker, de enig overgebleven Duitse Bunker in het park. Vervolg het pad naar de Sint-Nicolaaskapel uit omstreeks 997, met voor een deel hergebruikt Romeins bouw materiaal. Loop rechtsom om de kapel heen, met een mooi uitzicht op de Waal, en ga aan het eind van de balustrade RA, zigzaggend de trappen af. Ga vlak voor de muur met het kunstwerk 'Valkhof' van Niels van Bunningen scherp RA, de trappen af.
7. Ga aan het eind LA, langs de ingang van Museum De Bastei in de Stratemakerstoren. Ga voor de tunnel met de muurschildering 'Theophanu' van Gerco Hiddink en Maaïke van den Heuvel RA en loop schuin LA over de Waalkade. Ga het 2e klinkerpad LA omhoog, langs 'Waterwolf en Aquanaut' van Spacecowboys en loop RD (pas op voor het trapje voor het Besiendershuis uit omstreeks 1525). Ga RA en LA de trap op, Mussengas. Ga bij de mozaïek 'Moeder Gods als beschermster van de schippers' van Hans Truijten LA en RA de trap op, Lieve Vrouwentrappen, bovenaan LA en meteen RA door de poort. Loop RD over het pleintje.

8. Ga aan het eind RA, Muchterstraat, aan het eind daarvan LA, dan de 1e straat RA, Pepergas. Houd aan het eind links aan. Bovenaan bevindt zich aan je rechterhand de Franse Plaats met de Commanderie van Sint Jan, een 15e-eeuws hospitium, dat onderdak bood aan pelgrims en reizigers. Tegenwoordig bevindt zich er onder meer restaurant-brouwerijcafé De Hemel. Loop schuin RD het parkje in, daar LA de trappen op en door de opgemetselde funderingsresten van de 12e-eeuwse Sint Janskapel. Aan het eind daarvan ga je RA door het doodlopend straatje, Korenmarkt. Houd rechts aan (Vijfringengas).
9. Ga op de Grote Markt RA langs de Boterwaag uit 1613, nu een restaurant. Loop RD langs 'Mariken van Nieumeghen' van Vera Tummers-van Hasselt en door het Sint Stevenspoortje uit 1606, Kerkboog. Loop linksom langs de Grote- of Sint-Stevenskerk uit de 13e eeuw, St. Stevenskerkhof, langs de Latijnse School uit omstreeks 1545. Ga aan de voorkant van de kerk schuin LA, Zuiderkerktrappen, loop daarna RD langs de linkerkant van het pleintje en door de winkelstraat, Lange Hezelstraat.
10. Ga aan het eind schuin LA over het zebrapad en na de kiosk LA het Kronenburgerpark in. *Dat is in 1881-82 aangelegd door de Leuvense landschapsarchitect Liévin Rosseels.* Ga het 1e pad RA langs de vijver. Aan de overkant daarvan staat de eind 19e eeuw gerestaureerde Kronenburger- of Kruittoren uit 1426. Deze was onderdeel van de tweede stadsomwalling, die vanaf 1876 grotendeels is gesloopt. Ga LA de brug over, daarna RA. Op de driesprong ga je schuin LA, met aan je linkerhand het rondeel de Roomse Voet. Houd daarna links aan.
11. Ga aan het eind schuin RA en houd op de Y-splitsing links aan. Aan je linkerhand zie je achter de hertenkamp het restant van de Sint-Jacobstoren. Houd rechts aan en loop op de wijde driesprong RD over het zandpad naar beneden. Steek meteen LA de Kronenburgersingel over en loop RD, Vredestraat. Steek aan het eind de asfaltweg over en ga LA naar het station.

Praktische informatie

Kijken

Valkhof Museum, Keizer Karelplein 33, valkhofmuseum.nl
 Petrus Canisiuskerk, Molenstraat 37, stefanus.nl/petrus-canisius
 Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Mariënburghkapel, huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl
 Valkhofbunker, Valkhofpark, valkhofbunker.nl/index.php/achtergrond/bunker-noord
 Sint-Nicolaaskapel, Valkhofpark, valkhof.nl/bezoeken/st-nicolaaskapel-historie
 Museum De Bastei (museum voor natuur en historie in een 16e-eeuwse verdedigingstoren, met exposities over Nijmegen en de Waal), Lange Baan, debastei.nl
 Grootmoeders Keukenmuseum (met koffie/thee en wat lekkers) in de Kronenburgertoren, Parkweg 11, grootmoederskeukenmuseum.wordpress.com

Eten en drinken

Cafetaria Keizer Karelplein, kkpbezorgd.nl
 Café Sjors & Sjimmy Nijmegen, Koningstraat 21, sjorsensjimmynijmegen.nl
 Atelier. BAR ALL DAY, Van der Bruggenstraat 14, atelier-nijmegen.nl
 Restaurant-brouwerscafé De Hemel, Franse Plaats 1, restaurantdehemel.nl
 Allerlei horeca rond de Waag
 Anne&Max, Lange Hezelstraat 13, annemax.nl/vestigingen/nijmegenlangehezel
 Diverse horeca op het station

Openbaar vervoer

Station Nijmegen

Parkeren

Overal bij het station en rond het centrum betaald parkeren (nogal prijzig)

Tip

Bij station Nijmegen Goffert is een groot gratis parkeerterrein bij de Neerbosscheweg.

Routebeschrijving, topografische kaart en GPS-track van deze wandeling vind je op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/stadswandeling-nijmegen/20704/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de rijk geïllustreerde wandelgids Romeinse Veldtochten beschrijft Marycke Naber zeven routes in het Limesgebied, de noordgrens van het Romeinse Rijk: langs reconstructies van Romeinse wegen, wachttorens en fundamenten van forten, en langs musea en dergelijke waar opgegraven Romeinse schatten te bezichtigen zijn. Historica Ester Smit heeft bij elk hoofdstuk boeiende themaverhalen geschreven over het dagelijks leven van de Romeinen en hun relatie tot de oorspronkelijke bewoners. De gids is te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.